

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
ÖZET	9
İÇİNDEKİLER.....	11
KISALTMALAR	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇEK KAVRAMI VE ÇEKİN UNSURLARI

I. ÇEK KAVRAMI	21
II. ÇEKİN HUKUKÎ NİTELİĞİ.....	22
A. Çekin Kıymetli Evrak Niteliği	22
B. Çekin Havale Niteliği	23
C. Çekin Emre Yazılı Senet Niteliği.....	24
D. Çekin Ödeme Aracı Niteliği	25
III. ÇEKİN GEÇERLİLİĞİ İÇİN ZORUNLU UNSURLAR	29
A. Çek Kelimesi	31
B. Kayıtsız ve Şartsız Belirli Bir Bedelin Ödenmesi İçin Havale	32
C. Muhatabın Ticaret Unvanı	33
D. Ödeme Yeri	35
E. Düzenlenme Tarihi	36
F. Düzenlenme Yeri	37
G. Düzenleyenin İmzası	39
H. Muhatap Banka Tarafından Verilen Seri Numarası.....	41
I. Karekod	42
IV. YASAL UNSURLAR HARİCİNDE ÇEKE YAPILAN İLAVELER VE HUKUKÎ SONUÇLARI.....	43
A. Zorunlu Unsurlar Dışında Çeke Yazılması Mümkün ve Geçerli İlaveler	43
1. “Emre Yazılı Değildir” Kaydı	43
2. “Hamiline” Kaydı.....	44
3. Aynen Ödeme Kaydı ve Kur Kaydı.....	44

4.	İkametgâh Kaydı.....	44
5.	Protestodan Muafiyet Kaydı	44
6.	Hesaben Ödeme Kaydı	45
7.	Sorumsuzluk Kaydı ve Ciro Yasağı	45
8.	Yetki Kaydı ve Tahkim Kaydı.....	46
9.	Çizgili Çeke İlişkin Kayıtlar	47
10.	Çek Karşılığının Bloke Edildiği Kaydı	47
B.	Çeke Yazılması Hâlinde Geçersiz Sayılan İlaveler.....	48
1.	Kabul Kaydı.....	48
2.	Vade Kaydı.....	48
3.	Faiz Kaydı.....	49
4.	Düzenleyenin Sorumsuzluk Kaydı	49
5.	Cezai Şart Kaydı	49
6.	“Teminat Çeki” Kaydı	49
C.	Çekin Kambyo Senedi Olma Vasfını Ortadan Kaldıran İlaveler	50

İKİNCİ BÖLÜM

ÇEKTE MUHATAP VE MUHATAP BANKANIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I.	ÇEKTE MUHATABIN BANKA OLMA ZORUNLULUĞU.....	53
II.	ÇEK ANLAŞMASI, ÇEK HESABI AÇILMASI VE BANKANIN BU HUSUSTAKİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ	55
A.	Çek Anlaşması.....	55
B.	Bankanın Çek Hesabı Açarken Dikkat Edeceği Hususlar	57
1.	Kişinin Ekonomik ve Sosyal Durumunun Tespitinde Gerekli Basiret ve Özenin Gösterilmesi	58
a.	Kişinin Ekonomik Durumunun Belirlenmesi	59
b.	Kişinin Sosyal Durumunun Belirlenmesi	60
2.	Kişinin Çek Yasaklısı Olup Olmadığını Araştırma Yükümlülüğü	61
3.	Çek Hesabı Açılması İçin Bilgi ve Belge İsteme Yükümlülüğü	62
4.	Çek Hesabı Sahibinin Yazılı Beyanını Alma Yükümlülüğü	64
5.	Çek Hesabı Sahibinin İmzasını Alma Yükümlülüğü	65
6.	Bankaların Çek Hesabı Sahibine Çek Defteri Vermeleri	66
III.	BANKALARIN BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜKLERİ	67
IV.	ÇEKİN İBRAZINDA MUHATAP BANKANIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	68
A.	Çekin Muhatap Bankaya İbrazı	68

1. Çekte İbraz Süreleri.....	69
2. Çeki ibraz Edebilecek Kişi.....	71
a. Nama Yazılı Çeklerde	71
b. Emre Yazılı Çeklerde.....	72
c. Hamiline Yazılı Çeklerde.....	72
3. Çekin İbraz Edilebileceği Yer	73
a. Muhatap Bankaya İbraz	73
b. Takas Odasına İbraz	74
4. İbraz Sayılmayan Haller	75
B. Çekin İbrazında Muhatap Bankanın Araştırma Yükümlülüğü	76
1. İbrazın Süresinde Yapılıp Yapılmadığı	77
2. İbraz Edilen Çekin Geçerli Olup Olmadığı	79
a. Çekin Zorunlu Unsurlarının Varlığının Kontrol Edilmesi.....	80
b. Düzenleyenin İmzasının Kontrol Edilmesi	80
c. Düzenleyenin İmzanın Kendisine Ait Olmadığına Dair Beyanda Bulunması	82
3. Çeki İbraz Edenin Yetkili Hamil Olup Olmadığı	82
4. Çekin Sahte veya Tahrif Edilmiş Olup Olmadığı	83
a. Sahte Çek	84
b. Tahrif Edilmiş Çek.....	86
5. Çekle İlgili Mahkeme Kararı Olup Olmadığı	87
6. Düzenleyenin Çekten Cayma Beyanı Olup Olmadığı	89
V. MUHATAP BANKANIN ÇEKİ ÖDEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	90
A. Muhatap Bankanın Karşılığı Olan Çeki Ödemesi	90
B. Muhatap Bankanın Kısmen Karşılığı Olan Çeki Ödemesi	92
C. Düzenleyenin Çeki Haricen Ödemesi	94
D. Bankanın Alacağını Hesapta Bulunan Para ile Takas ve Mahsup Etmesi	94
E. Çek Bedeli Üzerine Hamilin Alacaklıları Tarafından Haciz Konulması	94
VI. MUHATAP BANKANIN HER ÇEK YAPRAĞI İÇİN YASAL ÖDEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ	95

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUHATAP BANKANIN HUKUKİ SORUMLULUĞU

I. GENEL OLARAK	101
A. Muhatabın Düzenleyene Karşı Hukukî Sorumluluğu.....	102

B.	Muhatabın Hamile ve Üçüncü Kişilere Karşı Hukukî Sorumluluğu	103
C.	Sorumsuzluk Anlaşması	106
II.	BANKANIN ÇEK HESABI AÇILMASI VE ÇEK DEFTERİNİN TESLİMİNDE HUKUKÎ SORUMLULUĞU	108
A.	Sorumluluğun Hukukî Dayanağı	108
B.	Muhatap Bankanın Hesap Açılışında Göz Önünde Tutacağı Hususlar ve Özen Yükümlülüğünün Kapsamı	109
C.	Sorumluluğun Hukukî Niteliği	112
III.	BANKANIN ÇEKİN İBRAZİ VE ÖDEME AŞAMASINDAKİ HUKUKÎ SORUMLULUĞU	115
A.	Çekten Cayma ve Ödemenin Yasaklanması Hâlinde Sorumluluk	117
1.	Çekten Cayma Hâlinde Sorumluluk	117
2.	Ödemenin Yasaklanması Hâlinde Sorumluluk	118
B.	Sahte ve Tahrif Edilmiş Çeklerin Ödenmesinden Doğan Sorumluluk	120
IV.	ÇEKİN KARŞILIKSIZ ÇIKMASI HÂLİNDE MUHATAP BANKANIN HUKUKÎ SORUMLULUĞU	126
V.	ÖZEL ÇEK TÜRLERİNDE MUHATAP BANKANIN HUKUKÎ SORUMLULUĞU	128
A.	Çizgili Çekler Açısından	128
B.	Mahsup Çekleri Açısından	130
C.	Teyitli (Bloke) Çekler Açısından	131
D.	Garantili Çekler Açısından	134
VI.	BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN İHLALİNDE MUHATAP BANKANIN HUKUKÎ SORUMLULUĞU	137
VII.	KARŞILIĞIN DEVRİ HÂLİNDE MUHATAP BANKANIN HUKUKÎ SORUMLULUĞU	138
A.	Karşılığın Devri	138
B.	Karşılığın Devri Hâlinde Muhatap Bankanın Sorumluluğu	140
	SONUÇ	141
	KAYNAKÇA	145